

BESLUT

2020-11-30 Dnr: 20/04026

SAKEN

Rapport, SVT1, 2020-09-10, kl.18.00 och 19.30, inslag om ryska påverkanskampanjer; fråga om saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kravet på saklighet.

INSLAGET

Samma inslag sändes kl. 18.00 och 19.30. Inslaget var ett kort bildsatt telegram där en reporter sa följande.

Ryska hackare misstänks ha försökt genomföra ett dataintrång mot en av den demokratiska presidentkandidaten Joe Bidens kampanjbyråer. Hackarna ska inte ha lyckats ta sig in i företagets nätverk. Kreml avfärdar anklagelserna som nonsens. En tidigare utredning från den amerikanska senaten visade att Ryssland påverkade presidentvalet i USA 2016.

ANMÄLNINGARNA

Anmälarna är kritiska till att det i inslaget sades att den amerikanska senaten konstaterat att Ryssland påverkat det amerikanska presidentvalet år 2016.

En anmälare anför sammanfattningsvis att detta var fel och att senaten endast konstaterade att försök att påverka valet gjorts men utan påtaglig framgång. Sammankopplingen mellan Ryssland och Donald Trumps seger i presidentvalet år 2016 gjordes bland annat i den bluffutredning som startades av det Demokratiska partiet och som slutligen lades ned utan att kunna bevisa någonting om rysk inblandning.

Den andra anmälaren riktar även kritik mot två journalister på Sveriges Television AB (SVT) och anför sammanfattningsvis att de undanhåller uppgifter.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför sammanfattningsvis följande.

En nära 1000 sidor lång rapport gällande en utredning från den amerikanska senaten publicerades i augusti år 2020. Utredningen går igenom kopplingar mellan den ryska regeringen och Donald Trumps kampanjstab. New York Times har sammanfattat rapporten som att "Rysslands regering störde/förstörde det amerikanska valet för att hjälpa Donald Trump till presidentposten." Washington Post har skrivit att rapporten slår fast att Donald Trumps kampanjledares mottaglighet för ryska närmanden gjorde kampanjen mottaglig för skadligt eller elakartat inflytande från Ryssland. Enligt tidningen slår rapporten tydligt hål på Donald Trumps försök att definiera Kremls inblandning i valet som "påhitt".

Samma dag som SVT:s inslag sändes formulerade nyhetsbyrån TT nyheten på följande sätt.

Utredningar av den särskilde åklagaren [personnamn] och senatens underrättelseutskott har visat att Ryssland påverkade presidentvalet i USA 2016.

Verbet "att påverka" beskrivs enligt Svenska Akademiens ordlista som att; "(fortlöpande) inverka på [något], och därvid vanligtvis orsaka en förändring". Att störa och, eller förstöra, utöva inflytande och blanda sig i ett val är att inverka på något. Även om rapporten inte beskriver själva förändringen i sig, så finns utrymme att använda termen enligt SVT:s tolkning av SAOL:s definition.

En journalist som bevakar säkerhetsfrågor och särskilt ryska påverkansoperationer har i ett reportage med titeln "Så påverkade Ryssland presidentvalet 2016" i Expressen den 19 april 2019 skrivit följande.

De [Ryssland] påverkade den amerikanska presidentvalrörelsen. Det kan vi konstatera utan att värdera effekten av det. Bara det att man hackade Demokraternas e-post och släppte ut materialet, bland annat genom Wikileaks, påverkade det amerikanska presidentvalet och hur debatten utspelade sig.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

SVT har i sitt yttrande visat att det av den aktuella rapporten framgår att Ryssland påverkade det amerikanska valet 2016. Mot den bakgrunden anser granskningsnämnden att SVT visat tillräcklig grund för den kritiserade uppgiften. Inslaget strider därför inte mot kravet på saklighet.

Nämndens uppgift är att pröva om innehållet i sända program överensstämmer med radio- och tv-lagen och de sändningsvillkor som gäller för programverksamheten. Dessa bestämmelser innehåller ingen reglering av yrkesetiska frågor. Vad en av anmälarna uppgett om att journalisterna inte lämnat ut information prövas därför inte av nämnden.

Detta beslut har fattats av Ulrik von Essen, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Erik Fichtelius efter föredragning av Jenny Englund Grass.

På granskningsnämndens vägnar

Ulrik von Essen

Jenny Englund Grass

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.